

Coöp. varkensmesterij.

De “Kring van Bercoop” is een vereniging die zich inspannt voor een kunstwerk dat symbool staat voor de coöperatieve gedachte. Men is bezig met een inventarisatie van de coöperaties in hun kerngebied in de historie, dan wel nu. Dit kerngebied valt Makkinga ook onder. In ons dorp komen we tot de zuivelfabriek, de CAV, Rabobank, Energie coöperatie en de Varkensmesterij en misschien vergeet ik er één.

In mijn archief vond ik een artikel uit de “Friese Koerier” van 4 december 1964 met als titel: Coöp. Varkensmesterij in Makkinga voorbeeld van hoe het ook kan.

De eerste coöperatieve varkensmesterij in Friesland zal worden gebouwd in Makkinga, in de Zuidoosthoek van onze provincie. Dat is geen toeval, want in de dorpen langs de Tjonger leeft een sterk gemeenschapsbesef; misschien een erfstuk uit het Saksische verleden uit de marketijd. In ieder geval heeft de coöperatieve gedachte onder de boeren in deze streek een betekenis gekregen, die vaak boven het onmiddellijke eigenbelang uitgaat. Men denkt hier nog aan wijder kring, dan alleen aan eigen gezin en uit het leven van een gemeenschap komen impulsen naar voren, die elders in Friesland onbekend zijn. Het is agrarisch gebied en Oosterwolde is industriecentrum geworden. Men staat positief tegenover de problemen van deze tijd en is bereid tot aanpakken. Zo heerst hier omtrent de centralisatie op het gebied van de zuivelbewerking en van de aankoopvereniging een eigen opvatting, waarbij het belang van de omgeving sterk meespeelt.

Voorals Makkinga weert zich sterk tegen afbraak en uitholling van de dorpsgemeenschap. Geen woningwetwoningen, dan zoveel bouwen in de particuliere sector. Dat slaagt. Wel centralisatie bij de zuivel- en aankoopsector, maar dan in de vorm van samenwerking, de arbeidsgelegenheid in eigen dorp behouden. Met deze varkensmesterij snijdt Makkinga het probleem aan en wordt dit dorp een voorbeeld. Behoud van werkgelegenheid, behoud van eigen organisatie. Zuivelfabriek en aankoopvereniging, we zouden dit horizontale centralisatie kunnen noemen. Als het lukt met 2000 varkens, kan het ook met 4000.

In de “Friese Koerier” van 13 oktober 1966: Varkensmesterij in Makkinga klaar.

De coöperatieve varkensmesterij aan de weg van Makkinga naar Oosterwolde (Buterheideveld ter hoogte van het NTM-rangeerterrein, die opgeheven wordt) nadert zijn voltooiing. Men is bezig met het afwerken van de twee enorme loodsen, die ieder een oppervlakte hebben van 960 vierkante meter. Het ligt in de bedoeling permanent 1500 varkens te mesten, die door FCE zullen worden opgekocht bij de boeren. Nadat de varkens voor de slacht klaar zijn, neemt FCE ze terug. Er nemen 18 boeren aan deel, die voor het grootste deel in Makkinga wonen. Beheerder wordt de heer Heida uit Appelscha. Hij was voorheen bedrijfsleider op een veehouderij en krijgt bij de mesterij een nieuwe woning. De mesterij is van binnen zeer modern ingericht. De mest zal via een mechanische weg worden afgevoerd en er is een speciale biggenafdeling. Hier worden de biggen als ze de mesterij binnenkomen in een ontsmettingsbad gedaan en

blijven dan vier tot vijf weken onder medische controle. Men wil op die manier zieke en gebrekkige dieren vermijden.

Als we nu via Buterheideveld rijden zien we de verpauperde gebouwen. Het is allang geen coöperatie meer.

Oosterhofjan@ziggo.nl